

Στρατηγικές για την Αειφορία στην Πάρο

Πάρος, 6 και 7 Μαΐου 2023

Γ' Συνεδρία: Χωροταξία- Δόμηση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΟΥΣ

ΕΛΕΝΗ ΜΑΙΣΤΡΟΥ
Αρχιτέκτων, Ομ. καθηγήτρια ΕΜΠ

- Η εισήγηση θα αναφερθεί :

- ΣΤΗ ΣΤΕΝΗ ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΟΥΣ

- ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

- ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

A. Η ΣΤΕΝΗ ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι έννοιες της **προστασίας** του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και της **αειφόρου ανάπτυξης** έχουν ταυτόσημους στόχους

- Διατήρηση του περιβάλλοντος - φυσικού και δομημένου- των πολιτιστικών και φυσικών πόρων
- Ελάττωση της «κατανάλωσης» της γης (με έλεγχο της εκτός σχεδίου δόμησης που καταναλώνει φυσικούς πόρους)
- Διατήρηση υγιούς οικονομικής βάσης (με πολυλειτουργικότητα και όχι μονομερή ανάπτυξη πχ τουρισμού που υποβαθμίζει το δημόσιο χώρο και απομακρύνει τους κατοίκους)
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής (με μείωση της κυκλοφορίας αυτοκινήτων, προστασία από την ηχητική ρύπανση κλπ.)
- **Απαραίτητη η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας.**

B. ΑΝΑΓΚΗ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΟΥΣ

- ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η υποχρέωση ένταξης στον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό της προστασίας και διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και η ανάγκη συμμετοχής των πολιτών στην επίτευξη του παραπάνω στόχου, επισημαίνεται στον ευρωπαϊκό χώρο.

- Στη Χάρτα του Άμστερνταμ (1975)
- Στη Χάρτα Ιστορικών Πόλεων (1987)

Η Ελληνική Βουλή κύρωσε το 2005 τη Διεθνή Σύμβαση που υιοθετήθηκε στο Άαρχους το 1998 η οποία κατοχυρώνει στους πολίτες το δικαίωμα πρόσβασης σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, τη συμμετοχή τους στην λήψη αποφάσεων και το δικαίωμα στη δικαστική προστασία σε περίπτωση παραβίασης των παραπάνω δικαιωμάτων.

B. ΑΝΑΓΚΗ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΟΥΣ

- ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Οι Τοπικές Επιτροπές της ΕΛΜΕΤ επισημαίνουν τα προβλήματα, προτείνουν λύσεις, κινητοποιούν την κοινότητα.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ δέχεται καθημερινά αιτήσεις από όλη την χώρα για να στηρίξει τις τοπικές κοινωνίες, τις οργανώσεις, τους Δήμους κ.α. στον αγώνα τους εναντίον καταστροφών της φύσης και του περιβάλλοντος ή της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του τόπου.

Είναι ανοικτή εκ μέρους της ΕΛΜΕΤ πρόσκληση σε συλλόγους ή κατοίκους να εγγραφούν ως «φίλοι» της ΕΛΜΕΤ ή να συγκροτήσουν τοπικές επιτροπές, είτε συνεργαζόμενα πολιτιστικά σωματεία

ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗ

Γ. ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

- Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΕΤ

α. Το πρόγραμμα Interreg.

Παράλληλα με την καταγραφή των σημαντικότερων ιστορικών κτιρίων των τεσσάρων πόλεων, η οποία αναδεικνύει την αρχιτεκτονική κληρονομιά τους και ιεραρχεί τις απαιτούμενες παρεμβάσεις συντήρησης και αποκατάστασής τους, αναπτύχθηκαν εργαλεία για την εκπαίδευση μαθητών και τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών σε θέματα που αφορούν τον τόπο τους.

Θα ήταν σημαντικό αν αυτή η διαδικασία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος αποτελέσει επίσημη διαδικασία στη λήψη αποφάσεων από την πολιτεία ή την τοπική αυτοδιοίκησή. Σε κάθε περίπτωση, οι πολίτες έχουν δικαίωμα και υποχρέωση να το απαιτήσουν.

Σε ποιο βαθμό όμως οι απόψεις των πολιτών και των οργανώσεών τους λαμβάνονται υπόψη;

ΚΕΡΚΥΡΑ ΠΑΛΙΑ ΠΟΛΗ

Γ. ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΥΝ ΤΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

- Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΕΤ

β. Ευρωπαϊκός Κόμβος Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην Αθήνα (Heritage Hub)

Ο ρόλος του Heritage Hub της Αθήνας είναι να αναπτύξει και να ενισχύσει τις δραστηριότητες της πανευρωπαϊκής ομοσπονδίας οργανώσεων πολιτιστικής κληρονομιάς (Europa Nostra) στο τμήμα αυτό της Ευρώπης, και να εμπλέξει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην προστασία της ευρωπαϊκής κληρονομιάς. Στα πλαίσια αυτά η ΕΛΛΕΤ θα διερευνήσει και θα καταγράψει δίκτυα με πολιτιστικούς συλλόγους και φορείς στα κράτη που μετέχουν στο HUB.

Είναι ανοικτή εκ μέρους της ΕΛΛΕΤ πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος από συλλόγους κατοίκων να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα και να συμμετάσχουν στις δράσεις του.

Δ. ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- **ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΕΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ.**
- Αύξηση της θερμοκρασίας και των ξηρών ημερών με αποτέλεσμα την αύξηση της δυσφορίας και την ανάγκη κλιματισμού.
- Υψηλές θερμοκρασίες που σε συνδυασμό με τους ισχυρούς ανέμους, προκαλούν πυρκαγιές που θέτουν σε κίνδυνο την βλάστηση του τόπου καθώς και τα μνημεία και τα κτίρια.
- Ακραία καιρικά φαινόμενα (καταιονισμοί, κυκλώνες) που προκαλούν πλημμύρες απόπλυση εδαφών , ζημιές στα κτίρια και φθορά των υλικών των μνημείων.
- Άνοδο της στάθμης της θάλασσας, στα παράκτια μέτωπα
- Η ΕΛΛΕΤ συμμετέχει σε οκταετές πρόγραμμα LIFE-IP AdaptInGR «Ενισχύοντας την Εφαρμογή Πολιτικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή στην Ελλάδα». Το έργο της συνίσταται στην εκτίμηση των επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής **στο τοπίο, στην πολιτιστική κληρονομιά και στις χρήσεις γης** και στη διατύπωση των απαιτούμενων μέτρων και δράσεων για την προστασία τους και την εξασφάλιση της ανθεκτικότητάς τους.

Δ. ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

• ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΘΗΚΑΝ

- Από μελέτες περίπτωσης που πραγματοποιήθηκαν στην αρχαία Μεσσήνη και στην παλιά πόλη της Κέρκυρας αφενός και στα Ζαγοροχώρια αφετέρου, προέκυψε ότι για τον μετριασμό και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, απαιτούνται:
- **Ενημέρωση και εκπαίδευση**
- **Διαρκής συντήρηση των κτιρίων και ορθές μέθοδοι αποκατάστασής τους**
- **Αναβάθμιση των υποδομών και των δικτύων στα κτίρια και στο δημόσιο χώρο.**
- **Έλεγχος των χρήσεων γης και της κυκλοφορίας στην πόλη**
- **Σχέδιο διαχείρισης των τουριστικών ροών**
- **Ανάπτυξη ολοκληρωμένου Σχεδίου Διαχείρισης έκτακτων αναγκών.**
- **Ειδικό θεσμικό πλαίσιο που θα ορίζει τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης**

Δ. ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΘΗΚΑΝ**

- **Σύνταξη Σχεδίου Διαχείρισης που θα προκύψει από έναν συνολικό χωρικό σχεδιασμό και πολυεπιστημονική προσέγγιση και με τη συμμετοχή των κατοίκων.**
- **Μείωση της ενεργειακής επιβάρυνσης που επιφέρει η εκτός Σχεδίου Δόμηση**
- **Έλεγχος των χρήσεων που υπερβαίνουν την φέρουσα ικανότητα του τόπου**
- **Ενεργειακή αναβάθμιση των υπαρχόντων κτιρίων, χωρίς καταστροφή των μορφολογικών χαρακτηριστικών των ιστορικών κτιρίων**
- **Διατήρηση και η επανάχρηση ιστορικών κτιρίων που εξασφαλίζει οικονομία πόρων**
- **Σχεδιασμός των νέων κτιρίων με τις βασικές αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού.**

Δ. ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΙ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΑΠΕ)

- Απαιτείται
- Χωρικός σχεδιασμός
- Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ
- Περιβαλλοντικές μελετες με σεβασμό στη φύση και στον πολιτισμό.
- Επιλογή κατάλληλων για κάθε τόπο, μορφών ΑΠΕ, βασισμένη στις τοπικές ανάγκες και σεβόμενη την κλίμακα του κάθε τόπου, αφήνοντας αλώβητη τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά
- Διερεύνηση της κοινωνικής αποδοχής εκ μέρους των τοπικών κοινωνιών και συμμετοχή τους σε όλα τα στάδια διαμόρφωσης πολιτικών και λήψης αποφάσεων.
- Προώθηση δράσεων όπου ενισχύεται στην πράξη η ενεργειακή δημοκρατία

Καλή επιτυχία στην κοινωνία των πολιτών της Πάρου